

Трансформація структури трудового потенціалу під впливом глобальних кризових явищ

Предметом дослідження є структурні зміни трудового потенціалу в умовах сучасної полікризи, зокрема взаємний вплив демографічних, міграційних, освітньо–кваліфікаційних, мотиваційних та технологічних процесів на ринку праці.

Метою дослідження є комплексний аналіз трансформації структури трудового потенціалу під впливом глобальних кризових явищ полікризисного характеру та розробка рекомендацій щодо його збереження й розвитку в умовах післявоєнного відновлення України.

Методи дослідження. У роботі використано системний, структурно–функціональний, порівняльний, статистичний та модельний методи, які дали змогу простежити динаміку ключових складових трудового потенціалу та обґрунтувати перехід до нової адаптивної моделі.

Результати роботи. Дослідження показало, що накладання кількох криз (пандемії COVID–19, повномасштабної війни, енергетичної нестабільності, геоекономічної фрагментації та стрімкого розвитку штучного інтелекту) призвело до суттєвої деформації всіх основних компонентів трудового потенціалу. Найбільш відчутними стали демографічні втрати, масштабна внутрішня та зовнішня міграція, гострий дефіцит робітничих, технічних та інженерних кадрів при збереженні надлишку гуманітарних спеціалістів, а також зміна мотиваційних орієнтирів працівників. Виявлено швидке поширення дистанційної роботи, гіг–економіки та зростання попиту на цифрові й м'які компетенції. На основі даних 2020–2025 років проаналізовано динаміку зайнятості, безробіття та структурних диспропорцій на ринку праці. Обґрунтовано перехід від традиційної моделі трудового потенціалу до адаптивної, де головними стають гнучкість, здатність до постійного навчання та психологічна стійкість.

Галузь застосування результатів. Отримані результати можуть бути використані при формуванні державної політики у сфері зайнятості, освіти та післявоєнного відновлення економіки, а також у діяльності підприємств при розробці стратегій управління персоналом та програм підготовки кадрів.

Висновки. У сучасних умовах глобальної нестабільності відбувається глибока структурна трансформація трудового потенціалу України. Для успішного післявоєнного відновлення та європейської інтеграції потрібна цілеспрямована державна політика, спрямована на повернення мігрантів, модернізацію системи професійної освіти, масову перепідготовку працівників та формування нової адаптивної моделі трудових ресурсів, орієнтованої на виклики цифрової економіки.

Ключові слова: трудовий потенціал, структура трудового потенціалу, полікриза, ринок праці, людський капітал, трудова міграція, цифровізація, воєнні виклики, адаптивність, післявоєнне відновлення.

VIKTORIIA RADKO
SVITLANA MATSYURA
OLEXANDRA BORYSOVA

Transformation of the labor potential structure under the influence of global crisis phenomena

The subject of the research is structural changes in labor potential in the conditions of the modern polycrisis, in particular, the mutual influence of demographic, migration, educational and qualification, motivational and technological processes on the labor market.

The aim of the research is a comprehensive analysis of the transformation of the structure of labor potential under the influence of global crisis phenomena of a polycrisis nature and the development of recommendations for its preservation and development in the conditions of the post–war recovery of Ukraine.

Research methods. *The work uses systemic, structural–functional, comparative, statistical and model methods, which made it possible to trace the dynamics of key components of labor potential and justify the transition to a new adaptive model.*

Results of the investigation. *The study showed that the imposition of several crises (the COVID–19 pandemic, full–scale war, energy instability, geo–economic fragmentation and the rapid development of artificial intelligence) led to a significant deformation of all the main components of labor potential. The most noticeable were demographic losses, large–scale internal and external migration, an acute shortage of workers, technical and engineering personnel while maintaining a surplus of humanitarian specialists, as well as a change in the motivational orientations of employees. The rapid spread of teleworking, the gig economy and the growing demand for digital and soft competences have been identified. Based on data from 2020–2025, the dynamics of employment, unemployment and structural disparities in the labor market were analyzed. The transition from a traditional model of labor potential to an adaptive one is substantiated, where flexibility, the ability to constantly learn and psychological stability become the main ones.*

Scope of the results. *The obtained results can be used in the formation of state policy in the field of employment, education and post–war economic recovery, as well as in the activities of enterprises in the development of personnel management strategies and personnel retraining programs.*

Conclusions. *In modern conditions of global instability, a deep structural transformation of Ukraine's labor potential is taking place. Successful post–war recovery and European integration require a targeted state policy aimed at the return of migrants, modernization of the professional education system, mass retraining of workers and the formation of a new adaptive model of labor resources focused on the challenges of the digital economy.*

Key words: *labor potential, structure of labor potential, polycrisis, labor market, human capital, labor migration, digitalization, military challenges, adaptability, post–war recovery.*

Постановка проблеми. Сучасний світ остаточно увійшов у епоху перманентної полікризи. Глобальні потрясіння різної природи більше не відбуваються поодиноці — вони накладаються одне на одне, взаємно посилюються і створюють комплексний руйнівний вплив на усі сфери суспільного життя. Пандемія COVID–19, повномасштабна війна росії проти України, геоекономічна фрагментація, енергетична нестабільність, стрімкий розвиток штучного інтелекту та інших технологій, а також прогресуюча демографічна криза в багатьох країнах радикально змінюють умови формування, використання та відтворення трудового потенціалу.

Трудовий потенціал як інтегральна характеристика можливостей економічно активного населення зазнає сьогодні не просто кількісних змін, а глибокої структурної трансформації. Змінюється співвідношення між різними його складовими: демографічною, територіальною, освітньо–кваліфікаційною, професійною, мотиваційною та психофізіологічною. Те, що раніше вважалося відносно стабільними характеристиками робочої сили, сьогодні швидко деформується під впливом зовнішніх шоків. Зростає цінність адап-

тивності, цифрових навичок, здатності швидко навчатися та психологічної стійкості, тоді як традиційна формальна освіта без постійного оновлення знань втрачає свої позиції.

Для України ця проблема має надзвичайну гостроту. Повномасштабне вторгнення призвело не лише до значних людських втрат і руйнування інфраструктури, але й до масштабної зовнішньої та внутрішньої міграції, що кардинально змінило територіальний розподіл трудових ресурсів. У країні сформувався гострий дефіцит кваліфікованих робітничих, технічних та інженерних кадрів у критично важливих галузях (будівництво, енергетика, транспорт, сільське господарство, ІТ), водночас зберігається надлишок випускників окремих гуманітарних і економічних спеціальностей. Крім того, війна суттєво вплинула на мотиваційну сферу: у працівників зросли вимоги до безпеки праці, гнучкості графіку, психологічного комфорту та сенсу трудової діяльності.

Паралельно з воєнними викликами продовжують діяти глобальні тренди: прискорена цифровізація економіки, поширення нетипових форм зайнятості (дистанційна робота, гіг–економіка, фриланс), старіння населення та зміна структу-

ри попиту на робочу силу. Усе це вимагає не просто короткострокових заходів щодо подолання дефіциту кадрів, а системного переосмислення підходів до управління трудовим потенціалом на державному та корпоративному рівнях.

Зв'язок проблеми з важливими науковими та практичними завданнями очевидний. Ефективне управління трансформацією структури трудового потенціалу є ключовою передумовою успішного післявоєнного відновлення України, її технологічної модернізації та інтеграції в європейський економічний простір. Від того, наскільки швидко держава, бізнес і система освіти адаптуються до нових реалій, залежатиме не лише темпи економічного зростання, але й національна безпека, соціальна стабільність та конкурентоспроможність країни у середньо- та довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням формування, розвитку та використання трудового потенціалу традиційно приділяється значна увага в українській та зарубіжній економічній науці. Теоретичні основи дослідження трудового потенціалу закладені у працях вітчизняних учених, зокрема А. Колот, В. Петюх, О. Грінко, Т. Васильців, С. Бандур, Г. Писаревської та інших. Вони розглядають трудовий потенціал як комплексну категорію, що поєднує демографічні, освітньо-кваліфікаційні, психофізіологічні та мотиваційні характеристики економічно активного населення.

У контексті впливу кризових явищ на ринок праці та трудові ресурси важливі напрацювання з'явилися під час пандемії COVID-19. Дослідження Я. Сало, О. Азьмук, Н. Смакоти та інших показали, як карантинні обмеження прискорили цифровізацію зайнятості, поширили дистанційні форми роботи та посилили структурні дисбаланси між попитом і пропозицією робочої сили.

Повномасштабне воєнне вторгнення росії в Україну 2022 року актуалізувало нову хвилю наукових публікацій. Значний внесок у вивчення трансформацій ринку праці в умовах війни зробили науковці Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України (Е. Лібанова, О. Пишчуліна), Національного інституту стратегічних досліджень, а також окремі автори: Н. Азьмук, О. Хандій, В. Смакота, Н. Толстих, О. Дяконенко, А. Євдокимова та інші. У їхніх роботах детально проаналізовано наслідки війни для трудового по-

тенціалу: масову міграцію, втрату робочих місць, зміну вікової та професійної структури робочої сили, гострий дефіцит кваліфікованих кадрів у технічних і робітничих професіях.

Зарубіжні дослідники (зокрема у звітах МОП, OECD, World Bank) фокусуються на глобальних наслідках війни в Україні для міжнародних міграційних потоків, ланцюгів постачання та трансформації вимог до компетенцій працівників у період технологічних змін.

Разом з тим, аналіз наукової літератури свідчить про певні прогалини. Більшість робіт присвячена або окремим кризам (пандемія чи війна), або загальним тенденціям ринку праці. Комплексні дослідження, які б розглядали структурну трансформацію трудового потенціалу саме під сукупним впливом полікризи (пандемічної, воєнної, технологічної, демографічної та геоекономічної) ще недостатньо представлені. Також потребує глибшого опрацювання питання формування нової адаптивної моделі трудового потенціалу, яка поєднувала б завдання післявоєнного відновлення з вимогами цифрової та зеленої економіки. Не повністю розкрито механізми державного регулювання цих процесів на перетині демографічної, освітньої та міграційної політики.

Таким чином, подальше дослідження трансформації структури трудового потенціалу в умовах глобальних кризових явищ є актуальним і має важливе науково-практичне значення.

Метою статті є комплексне дослідження трансформаційних процесів у структурі трудового потенціалу під впливом сучасних глобальних кризових явищ полікризисного характеру та обґрунтування напрямів його збереження і розвитку в умовах України.

У відповідності з поставленою метою в роботі передбачається проаналізувати сутність і основні складові структури трудового потенціалу в сучасних умовах, виявити особливості та ключові напрями його трансформації під впливом пандемічних, воєнних, технологічних, геоекономічних та демографічних викликів, оцінити масштаби структурних деформацій на ринку праці України протягом 2020–2025 років, а також розробити науково обґрунтовані рекомендації щодо державної політики та управлінських заходів, спрямованих на відновлення і посилення трудового потенціалу країни в умовах післявоєнного відновлення та європейської інтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Трудовий потенціал є однією з ключових категорій економічної науки, яка відображає сукупність можливостей людини, групи людей чи суспільства в цілому щодо участі в трудовій діяльності. На відміну від робочої сили, яка характеризує лише зайняту частину населення в певний момент часу, трудовий потенціал є більш широким поняттям і включає як уже задіяні, так і потенційні можливості відтворення та розвитку трудових ресурсів.

Сучасні дослідники схиляються до розуміння трудового потенціалу як багатоаспектної системи, що складається з кількох взаємопов'язаних складових. Найчастіше виокремлюють такі основні елементи структури:

- демографічну складову (чисельність населення у працездатному віці, віково–статеву структуру, рівень народжуваності та смертності);
- освітньо–кваліфікаційну (рівень освіти, професійна підготовка, структура спеціальностей);
- територіальну (розміщення трудових ресурсів по регіонах, міграційна мобільність);
- психофізіологічну та мотиваційну (стан здоров'я, психологічна готовність до праці, трудові цінності, мотивація);
- інноваційно–творчу (здатність до навчання, креативність, готовність до змін).

У сучасних умовах під впливом глобальних криз традиційна структура трудового потенціалу зазнає суттєвих змін. Якщо раніше домінували кількісні характеристики (чисельність та формальна кваліфікація), то сьогодні все більшу роль відіграють якісні параметри: адаптивність, цифрові компетенції, емоційний інтелект, здатність працювати в умовах невизначеності та швидкого оновлення знань. Таким чином, відбувається перехід від статичної моделі трудового потенціалу до динамічної, гнучкої моделі, яка постійно пристосовується до зовнішніх викликів. (Рис. 1).

Сучасні глобальні кризи не діють ізольовано, а утворюють так звану полікризу — коли одна криза посилює іншу. Це створює кумулятивний ефект, який значно сильніше впливає на трудовий потенціал, ніж будь–яке окреме потрясіння.

Пандемія COVID–19 стала першим потужним каталізатором змін. Вона різко прискорила цифровізацію економіки, змусила мільйони людей перейти на дистанційну роботу і виявила вразливість традиційних форм зайнятості. Водночас вона посилила нерівність: працівники з низькою

кваліфікацією та без можливості працювати віддалено опинилися у найскладнішому становищі.

Повномасштабна війна росії проти України стала найбільшим шоком для трудового потенціалу нашої країни за останні десятиліття. Вона спричинила одночасно три потужні процеси: прямі людські втрати, масову міграцію (як зовнішню, так і внутрішню) та руйнування робочих місць у багатьох галузях. За різними оцінками, Україна втратила від 20 до 35 % свого довоєнного трудового потенціалу через загибель, поранення, виїзд за кордон та тимчасову втрату працездатності.

Геоекономічна фрагментація світу, енергетична криза та санкційні війни також суттєво впливають на структуру трудових ресурсів. Вони змінюють попит на певні професії: зростає потреба у фахівцях з відновлювальної енергетики, логістики, кібербезпеки, відбудови інфраструктури, тоді як деякі традиційні спеціальності втрачають актуальність.

Окремим потужним фактором є швидкий технологічний прогрес, особливо розвиток штучного інтелекту та автоматизації. Ці процеси одночасно знищують і створюють робочі місця, але з великою швидкістю. В результаті формується нова реальність: працівник повинен бути готовим змінювати професію або суттєво оновлювати компетенції кожні 5–7 років.

Усі ці кризи разом призводять до того, що структура трудового потенціалу стає більш фрагментованою, нестабільною і вимогливою до якості людського капіталу. Кількісні характеристики (просто наявність людей) поступово поступаються місцем якісним — здатності швидко адаптуватися, вчитися і працювати в умовах постійної невизначеності.

Повномасштабне воєнне вторгнення росії в Україну у 2022 році стало визначальним фактором глибокої трансформації структури трудового потенціалу країни. Війна одночасно вплинула на всі основні складові трудового потенціалу, але найбільш руйнівний вплив зазнав демографічний і територіальний компонент.

Насамперед відбулося значне скорочення чисельності населення у працездатному віці через загибель людей, поранення, вимушену міграцію та зниження народжуваності. Масштабна зовнішня міграція (переважно жінок та дітей) призвела до того, що значна частина трудового потенціалу опинилася за кордоном. При цьому внутрішня міграція змістила велику кількість людей зі сходу та півдня країни на захід і в цен-

Таблиця 1. Кластери

Показник	2021	2022	2023	2024	Зміна 2024 до 2021, %
Чисельність населення у віці 15–70 років, млн осіб	28,7	27,1	26,4	25,9	–9,8
Рівень зайнятості населення, %	64,2	58,7	59,1	60,8	–5,3
Рівень безробіття (за методологією МОП), %	9,9	24,5	19,1	14,7	+48,5
Кількість вакансій (середньомісячна), тис.	98	42	71	112	+14,3
Частка вакансій у робітничих професіях, %	38	51	58	62	+63,2

Джерело: сформовано авторами на основі даних Державної служби статистики України, Державної служби зайнятості та звітів НБУ [14; 15]

тральні регіони, що створило додатковий дисбаланс на регіональних ринках праці.

Не менш серйозних змін зазнала освітньо–кваліфікаційна структура. У країні сформувався гострий дефіцит кваліфікованих робітничих кадрів, інженерів, фахівців будівельних спеціальностей, водіїв важкої техніки, енергетиків та IT–спеціалістів середнього та вищого рівня. Водночас зберігається певний надлишок економістів, юристів та менеджерів деяких напрямів.

Для ілюстрації масштабів цих змін наведено дані щодо динаміки основних показників трудового потенціалу України за період 2021–2025 років (Табл. 1).

Як видно з таблиці, війна спричинила значне скорочення трудового потенціалу, різке зростання безробіття у 2022 році та стійкий дефіцит кадрів у робітничих професіях. При цьому кількість відкритих вакансій у 2024 році вже перевищила довоєнний рівень, що свідчить про відновлення економічної активності, але водночас підкреслює структурну невідповідність між пропозицією та попитом на робочу силу.

Під впливом розглянутих глобальних кризових явищ відбувається поступовий перехід від традиційної до нової адаптивної моделі трудового потенціалу. Якщо раніше основними характеристиками вважалися стабільність, спеціалізація та формальна кваліфікація, то сьогодні на перший план виходять гнучкість, здатність до швидкого навчання та психологічна стійкість.

Нова модель трудового потенціалу характеризується такими ключовими рисами: домінуванням цифрових і міжфункціональних компетенцій, високою мобільністю працівників (як професійною, так і територіальною), готовністю до нетипових форм зайнятості та постійного оновлення знань протягом усього життя. Особливої ваги набуває мотиваційна складова — працівники все частіше прагнуть не лише заробітку, а й безпеки,

сенсу роботи та балансу між професійним і особистим життям.

В умовах України формування такої адаптивної моделі є критично важливим для успішного післявоєнного відновлення. Це вимагає не лише відновлення кількісних показників трудових ресурсів, але й якісної трансформації всієї системи підготовки, перепідготовки та управління людським капіталом. Без цього навіть значні фінансові інвестиції в економіку не дадуть очікуваного ефекту.

Таким чином, трансформація структури трудового потенціалу під впливом глобальних кризових явищ є не лише викликом, але й шансом для створення більш сучасної, стійкої та конкурентоспроможної моделі трудових ресурсів України.

Висновки

Проведене дослідження свідчить, що глобальні кризові явища полікризисного характеру спричинили глибоку трансформацію структури трудового потенціалу України. Повномасштабна війна, пандемія, технологічні зміни та демографічні проблеми призвели до скорочення трудових ресурсів, посилення територіальних диспропорцій, гострого дефіциту кваліфікованих робітничих і технічних кадрів та зростання вимог до адаптивності працівників.

У сучасних умовах відбувається перехід від традиційної моделі трудового потенціалу до нової адаптивної моделі, у якій пріоритетними стають гнучкість, цифрові компетенції, здатність до швидкого навчання та психологічна стійкість.

Для збереження та розвитку трудового потенціалу України необхідна комплексна державна політика, спрямована на повернення мігрантів, модернізацію професійної освіти, масову перепідготовку кадрів та стимулювання розвитку критичних професій.

Таким чином, ефективне управління трансформацією трудового потенціалу є одним із

ключових чинників успішного післявоєнного відновлення та підвищення конкурентоспроможності економіки України.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою механізмів кількісної оцінки адаптивності трудового потенціалу та оцінкою ефективності інструментів державної політики у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Колот А. М. Трудовий потенціал України: проблеми формування та розвитку : монографія. Київ : КНЕУ, 2022. 428 с.
2. Лібанова Е. М. Трудовий потенціал України в умовах війни та повоєнного відновлення. Демографія та соціальна економіка. 2024. № 1. С. 3–25.
3. Пишчуліна О. Ринок праці України в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. Київ : НІСД, 2024. 156 с.
4. Азьмук Н. А. Цифрова трансформація ринку праці: глобальні тенденції та українські реалії. Економіка України. 2023. № 8. С. 21–38.
5. Смісова О. М. Вплив пандемії COVID–19 на структуру зайнятості населення. Регіональна економіка. 2022. № 3. С. 45–56.
6. Хандій О. О., Дяконенко О. В. Міграційні процеси в Україні під час війни: втрати та можливості повернення. Соціальна економіка. 2024. № 2. С. 112–129.
7. International Labour Organization. Global Employment Trends for Youth 2024. Geneva : ILO, 2024. 168 p.
8. OECD. Employment Outlook 2025. Paris : OECD Publishing, 2025. 214 p.
9. World Bank. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022 – December 2024. Washington, DC : World Bank, 2025.
10. Петюх В. М. Ринок праці : підручник. Київ : КНЕУ, 2021. 312 с.
11. Грінко Т. В. Людський капітал у системі конкурентоспроможності економіки. Харків : ХНЕУ, 2023. 287 с.
12. Васильців Т. Г., Бойкевич О. Р. Воєнні ризики та безпека розвитку трудового потенціалу України. Економіка і регіон. 2024. № 1. С. 5–18.
13. Євдокимова А. О. Адаптивність робочої сили в умовах цифровізації економіки. Вісник економічної науки України. 2023. № 2. С. 67–78.
14. Державна служба статистики України. Ринок праці України 2020–2024 : статистичний збірник. Київ, 2025. 178 с.
15. Національний банк України. Інфляційний звіт. Квітень 2025. Київ, 2025.
16. Schwab K. The Future of Jobs Report 2023. Geneva : World Economic Forum, 2023.
17. Acemoglu D., Restrepo P. The Race between Man and Machine: Implications of Technology for Growth, Factor Shares and Employment. American Economic Review. 2018. Vol. 108. No. 6. P. 1488–1542.

References:

1. Kolot A. M. Trudovyi potentsial Ukrainy: problemy formuvannia ta rozvytku : monohrafiia. Kyiv : KNEU, 2022. 428 s.
2. Libanova E. M. Trudovyi potentsial Ukrainy v umovakh viiny ta povoiennoho vidnovlennia. Demohrafiia ta sotsialna ekonomika. 2024. № 1. S. 3–25.
3. Pyshchulina O. Rynok pratsi Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta perspektyvy. Kyiv : NISD, 2024. 156 s.
4. Azmuk N. A. Tsyfrova transformatsiia rynku pratsi: hlobalni tendentsii ta ukraïnski realii. Ekonomika Ukrainy. 2023. № 8. S. 21–38.
5. Smisova O. M. Vplyv pandemii COVID–19 na strukturu zainiatosti naselennia. Rehionalna ekonomika. 2022. № 3. S. 45–56.
6. Khandii O. O., Diakonenko O. V. Migrantsiini protsesy v Ukraini pid chas viiny: vtraty ta mozhlyvosti poverennia. Sotsialna ekonomika. 2024. № 2. S. 112–129.
7. International Labour Organization. Global Employment Trends for Youth 2024. Geneva : ILO, 2024. 168 p.
8. OECD. Employment Outlook 2025. Paris : OECD Publishing, 2025. 214 p.
9. World Bank. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022 – December 2024. Washington, DC : World Bank, 2025.
10. Petiukh V. M. Rynok pratsi : pidruchnyk. Kyiv : KNEU, 2021. 312 s.
11. Hrinko T. V. Liudskyi kapital u systemi konkurentospromozhnosti ekonomiky. Kharkiv : KhNEU, 2023. 287 s.
12. Vasylytsiv T. H., Boikevych O. R. Voienni ryzyky ta bezpeka rozvytku trudovoho potentsialu Ukrainy. Ekonomika i rehion. 2024. № 1. S. 5–18.
13. Yevdokimova A. O. Adaptivnist robochoi syly v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky. Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy. 2023. № 2. S. 67–78.
14. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Rynok pratsi Ukrainy 2020–2024 : statystychnyi zbirnyk. Kyiv, 2025. 178 s.
15. Natsionalnyi bank Ukrainy. Inflatsiinyi zvit. Kvitень 2025. Kyiv, 2025.
16. Schwab K. The Future of Jobs Report 2023. Geneva : World Economic Forum, 2023.
17. Acemoglu D., Restrepo P. The Race between Man and Machine: Implications of Technology for Growth,

Factor Shares and Employment. American Economic Review. 2018. Vol. 108. No. 6. P. 1488–1542.

Дані про авторів

Радько Вікторія Миколаївна,

кандидат економічних наук, Державний університет економіки та технологій

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0351-2573>

e-mail: radko_vm@duet.edu.ua

Мацюра Світлана Іванівна,

кандидат економічних наук, Державний університет економіки та технологій

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9867-2555>

e-mail: matsiura_si@duet.edu.ua

Борисова Олександра Євгенівна,

Державний університет економіки та технологій

Data about the authors

Viktoriia Radko,

PhD in Economic Sc., State University of Economics and Technologies

e-mail: radko_vm@duet.edu.ua

Svitlana Matsyura,

PhD in Economic Sc., State University of Economics and Technologies

e-mail: matsiura_si@duet.edu.ua

Olexandra Borysova,

State University of Economics and Technologies

e-mail: matsiura_si@duet.edu.ua

Надходження статті до редакції 27.03.2026

Прийнято до друку 17.04.2026

Опубліковано 29.04.2026